

Ökad samverkan skapar bättre säkerhet vid vägarbeten

I ett nyligen avslutat projekt har forskare vid VTI tittat närmare på hur vägarbetsplatser ska bli säkrare för både vägarbetare och trafikanter. Bland annat föreslår forskarna en gemensam databas som samlar olycksstatistik från olika entreprenörer och konsulter som arbetar på och vid väg.

En ökad samverkan kring olycks- och tillbudsrapportering skulle ge bättre förutsättningar för att identifiera problem och sätta in rätt åtgärd för att minska risken för olyckor. Idag registrerar entreprenörer i byggprocessen information om olyckor och incidenter i anslutning till vägarbeten i egna databaser. Det skapar möjligheter för varje enskilt företag att få kunskap om bakomliggande orsaker och därmed kunna säkerställa att händelserna inte upprepas. Däremot saknas samordning av datainsamling mellan de olika aktörerna.

– Vi ser att ett ökat samarbete mellan olika aktörer i byggprocessen avseende tillbuds- och olycksrapportering skapar förutsättningar i byggprocessen för förbättrad säkerhet och framkomlighet vid vägarbeten. En gemensam databas med statistik om olyckor och incidenter skulle innebära många fördelar och underlätta upptäckten av problem och införande av rätt åtgärder. Det skulle också ge bättre underlag vid ändringar i olika regelverk, säger Sonja Forward, senior forskare vid VTI.

Resultaten från studien visar att det finns flera områden som skapar en farlig och otrygg arbetsmiljö för den som arbetar på väg och en ökad risk för trafikanterna.

– Höga hastigheter eller bristande hastighetsanpassning är ett återkommande problem i trafiken, inte minst vid vägarbeten. Det är den överlägset vanligast rapporterade bristen, inte sällan i kombination med att trafikanten kör nära vägarbetaren.

Ett uttalat problem visade sig vara att trafikantordningar var otillräckliga vid vissa vägarbeten, en synpunkt som framkom både i intervjuer och vid analys av inkomna olycks- och incidentrapporter. Även om fartdämpande åtgärder används hittar trafikanterna nya sätt att undvika dessa och att kringgå trafikantordningarna.

Vissa snirklar sig mellan avspärningarna, runt farthinder och på gång- och cykelbanor. Några kör mot trafiksignal eller motflaggvaktens tecken, mot trafiken eller kör om arbetsfordon på fel sida via vägrenen eller till och med via rastplatser. Allt för att komma förbi vägarbetsfordonet så fort som möjligt, säger Sonja Forward

I vissa fall ses därför omledning av trafiken till andra vägar som enda lösning från rapportörens sida, något som enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter ska vara förstahandsvalet vid planering av vägarbeten.

Olyckor på grund av bristande underhåll i anslutning till vägarbetet drabbar oskyddade trafikanter men även vägarbetare till fots. Det kan till exempel handla om ojämnheter och gropar, föremål som ligger på marken eller bristande vinterväghållning.

– Det finns en stor potential att minska antalet olyckor genom att vara noga med underhållet vid och på platsen för vägarbetet, säger Sonja Forward.

En annan risk som lyfts upp i rapporten handlar om hot och våld som kan kopplas till bristande respekt för dem som arbetar vid väg. Särskilt utsatta är de som arbetar som trafikvakter.

– Hot och våld mot trafikvakter händer tyvärr alldeles för ofta och kan leda till både fysiska och psykiska skador, inte minst för trafikvakterna, men även för vägarbetare och medtrafikanter. I vissa fall kan det finnas anledning att överväga andra metoder som trafikljus, bom och lots.

[Samverkan för ökad säkerhet och framkomlighet vid vägarbetsplatser \(2021, Digitala Vetenskapliga Arkivet, DiVA\)](#) (länk till rapport)

Mer om studien

Studien Samverkan för ökad säkerhet och framkomlighet vid vägarbetsplatser - Nyttiggörande av tillgänglig tillbuds- och olycksstatistik har genomförts med finansiering från forskningsprogrammet Bana Väg För Framtiden (BVFF) och Svenska Byggbranschens Utvecklingsfond (SBUF). Projektet har letts av en projektgrupp bestående av representanter från Folksam, NTF, Peab, SBSV, Seko, Svevia och VTI.

Kontakter

Sonja Forward

Tel: 013–20 41 33

E-post: sonja.forward@vti.se